

**A megyéktől és a településektől érkezett
(önkormányzati és területfejlesztési)
észrevételek a Duna Részvízgyűjtő Vízigyűjtő-gazdálkodási Tervéhez**

(A kiemelt szöveg a terv fejezetszámai/címeit jelöli)

BEVEZETŐ

A terv szerint „az intézkedések tervezése három pilléren nyugszik”. Különösen fontos a harmadik a társadalmi szempontok, illetve érdekeltségi viszonyok figyelembe vételét.

Ehhez kapcsolódik az alábbi három Baranya megyei észrevétel:

1. Az érintett területen Dunaszekcső település területét érinti a lösz partfal eróziója, amely közvetetten a vízgazdálkodási terv megvalósítását is akadályozza. Feltétlenül szükséges egy olyan központi pályázati rendszer kidolgozása, amely révén állami feladatként a központi szervek a Duna partfal megerősítését rekonstrukcióját elvégzik. A területen élő lakosság messzemenőig érdekelt az ivóvízbázis megőrzésében, de a „hétköznapi” életében feltétlenül fontos a katasztrófa- és árvízvédelmi szempontból megfelelő partfal gátrendszer létrehozása.
2. A vízgazdálkodásról szóló 1995 évi LVII. törvény, illetve a nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról szóló 21/2006. (I.31.) kormányrendelet foglalkoznak az adott ingatlanokat érintő nagyvízi meder kijelölésével. A nagyvízi meder lehatárolása az ezzel kapcsolatos szakmai munka sok esetben a jogalkotó szándékának ellentétes hatást ért el. Az érintett ingatlan tulajdonosokat (önkormányzatok, vállalkozások, magánszemélyek) anyagi hátrány sújtotta. Szükséges a jogi szabályozás felülvizsgálata és összhangba hozása a dunai részvízgyűjtő gazdálkodási tervvel.
3. A terv 9-es számú „kapcsolódó programok és tervek” című fejezetben a meglévő tervek, programok, stratégiák minősítése (190-193. oldal). A különböző operatív programoknak eleve alapvető jellemzőjük a környezeti fenntarthatóság. Így a felszíni illetve a felszín alatti vizek állapotára gyakorolt negatív hatásuk nehezen értelmezhető. Különösen igaz ez a szálláshelyek és turisztikai szolgáltatások fejlesztése, az integrált turisztikai település vagy térségfejlesztés a turisztikai fogadóképesség javítása, az ipari területek, ipari parkok és vállalkozói inkubátorházak infrastrukturális fejlesztése. A turizmus fejlesztési stratégia a területrendezési tervek a területfejlesztési koncepciók esetében ugyancsak megkérdőjelezhető a „vegyes” (negatív-pozitív) minősítés, hiszen itt is alapvető feltétel volt a környezeti fenntarthatóság.

1.1.1 Domborzat, éghajlat

A részvízgyűjtő legmagasabb pontja – a tervező állításával szemben – nem a 756 m-es Pilis, hanem a 938m-es Csóványos (a Börzsönyben), de magasabb a Pilisnél a 884 m-es Írottkö is (a Kőszegi hegységben).

1.1.2 Földtan, talajtakaró

Az 1-3. és 1-4. kördiagramok mellett térképeken is indokolt lenne bemutatni a jellemző kőzeteket és talajokat.

1.2.1 Településhálózat, népességföldrajz

Az emberről szóló fejezet – a többitől eltérően – az egész országról „beszél”, nem részletezi a Duna-közvetlen részvízgyűjtő helyzetét. A 7 régió viszonyainak bemutatása helyett részletesebb (megyei vagy kistérségi) bontású elemzés indokolt.

1.2.3 Gazdaságföldrajz

Frissebb adatok kellenének (az 1-6 táblázat 2004-es gazdasági mutatói helyett). Az 1-11 ábra regionális bontású elemzése helyett a részletesebb megyei jobb lenne (az egész ország helyett pedig elegendő lenne a részvízgyűjtőre koncentrált mutatókat ismertetni).

1.2.4 Vízhatalomok

Az öntözésre és energiatermelésre szolgáló vízhasználat mértéke nagyon alacsony.

A település fejlődését megalapozó termálvíz felsorolt példái közül Ács „kakukktójas” (az ácsi termálvíz kertészeti hasznosítása nem mérhető a vele együtt említett Bük vagy Sárvár termálvizekhez, amelyek valóban felvirágoztatták a településeket).

1.3.3 Határvízi kapcsolatok

Horvátországgal nem lenne határvízi egyezményünk? (ha mégis van, 4. országonként feltüntetendő a szövegben)

1.3.4 Érintettek

A felsorolás g) pontja hogy kapcsolódik az alatta lévőkhöz?

1.4 Víztestek jellemzése

A 29. oldal összesen 1082 db víztestet említ, amíg a Bevezető 3. oldalán szerepel még 185 felszín alatti egység is (összesen tehát 1267 víztest van az országban).

A részvízgyűjtő 424 víztestéből 360 vízfolyás és 64 állóvíz. Felszín alatti víztest nincs?

2.5.1 Közlekedés

„Dunai kikötők az alegység területén Komáromnál vannak.” Melyik alegységről van szó?

A terv nem csak egy alegységet vizsgál... A részvízgyűjtő területén több kikötő is működik (Gönyű, Baja, stb).

5.1.1 Biológiai állapot értékelése

Vízfolyások és állóvizek „problémafa” táblázatainak „következmények” rovatában nehezen értelmezhető megállapítások: „Említve” ; „Feltételezhető” „Előfordul”...

6 KÖRNYEZETI CÉLKITŰZÉSEK

A részvízgyűjtő 424 db víztestjéből 2015-ig mindössze csak 1db-ot akar a VGT jó állapotba hozni? (6-1 táblázat, 119. oldal). Konkrétan melyiket?

A lényegét és a konkrétumokat a dokumentum mellékletei és háttéranyagai tartalmazzák. Pl.: „A mentességek indokait, ...a víztestenkénti információkat a 6-2 melléklet mutatja be”, amely dokumentumot hosszas procedúra után lehetne csak megnyitni (de erre a tanácsstagoknak adott 1,5 nap alatt ideje és kedve valószínűleg senkinek sem volt).

7 VÍZHASZNÁLATOK GAZDASÁGI ELEMZÉSE

Hiányzik a tartalomjegyzékből a 7.1 fejezet.

A 125. oldal 7-2 táblázata 10 év alatt a vízi-turizmusban, az energiatermelésben és vízi-szállításban gyakorlatilag nem számol fejlődéssel. Miért nem? A társadalom és a gazdaság igényli annak fejlesztését.

8.1 Tápanyag- és szervesanyag terhelések csökkentését célzó intézkedések

A 11 oldalas táblázatos formában megfogalmazott általános leírás (intézkedéscsoportok, intézkedéstípusok, műszaki megvalósítás intézkedéseinek bemutatása) után túlságosan rövid a konkrétumok felvázolása (1 oldal).

8.2 Vízfolyások és állóvizek hidromorfológiai állapotát javító intézkedések

Baranya Megyei Önkormányzat kérése: sürgetik a partfalvédelmi és partfal-rekonstrukciós projektek támogatását (pl.: Dunaszekcső területén) és a nagyvízi ártér lehatárolások önkormányzatokkal egyeztetett megoldásait.

8.3 Fenntartható vízhasználatok megvalósítása, a vizek mennyiségi állapotának javítása

A táblázathoz kapcsolódó szöveg (ellentétben a 8.2-es fejezettel) egyetlen konkrét és tervezett projektet sem tartalmaz.

8.5 Vizes élőhelyekre és védett területekre vonatkozó egyedi intézkedések

A felvezető szöveg záró mondata (165. oldal) szerint a 8-2 melléklet mutatja be a VGT általános intézkedéseit, de ez a dokumentumban a tárgyi részvízgyűjtőn kívüli (Szegei Fehér-tó, nyírségi és Maros menti, stb.) tervezett projektek.

A táblázatot követő szöveges rész konkrét projekteket sorol. A dél-rábaközi települések javaslata: a jelenleg száraz vízfolyások/csatornák (Sárdos-ér, Linkó-ér) revitalizációja és vizes élőhely rehabilitációja; a magyar-osztrák határ menti programban támogatott tervezés nyomán.

8.7.1 Duna

A fejlesztési tanácsok (Szigetköz térségi, Győr-Moson-Sopron megyei, Nyugat-dunántúli RFT) és az érintett megyei és települési önkormányzatok egyaránt támogatják a SZITE által kidolgozott Szigetköz-Csallóköz hullámtéri mellékágrendszer rehabilitációs javaslatot.

8.7.2 Rába

Az önkormányzatok és a civil szervezetek a Rába Szövetség vezetésével támogatták a folyó osztrákok okozta vízminőségi problémájának megoldását célzó tiltakozásokat, majd a felek közötti megállapodás kidolgozását.

8.7.4 Fertő-tó

A Fertő-menti települések nyomatékos kérése: a tó magyar oldalán is történjenek – természetesen ökológiai szempontok szerinti – turisztikai fejlesztéseket megalapozó beavatkozások (pl: környezetkímélő vízi utak és strandok kialakítása).

9 KAPCSOLÓDÓ FEJLESZTÉSI PROGRAMOK ÉS TERVEK

A VKI előírása szerint „jegyzéket és tartalmi összefoglalót” kell készíteni a vízgyűjtő kerületre készült kapcsolódó fejlesztési programokról és tervekről. A VGT KÉZIRAT NEM TARTALMAZZA EZEKET AZ ÖSSZEFOGLALÓKAT.

A VGT készítésekor alkalmazkodni kell a kapcsolódó „szakpolitikai előírásokhoz” HOGYAN ?

A tervező összegyűjtötte a különböző szakterületek vízgyűjtőkkel kapcsolatos programjait és projektjeit, amelyeket a 9-1 és 9-2 melléklet „értékelnek” és minősítenek (pozitív, vegyes, negatív, semleges).

RÉSZLETES HATÁSVIZSGÁLAT NÉLKÜL ELFOGADHATATLANOK A TÁBLÁZAT SZERINTI ÉRTÉKELÉSEK (pl.: megújuló energia előállítását, a közlekedés fejlesztését, a kistelepülések szennyvízkezelését, a turizmus fejlesztését eredményező projekteket milyen alapon minősíti a VGT negatív hatásának a vizek állapotára).

A részvízgyűjtő területén élő (és tevékenykedő) embereket biztosan pozitívan érintő szinte összes fejlesztéseket miért minősíti negatív hatásúnak a VGT???

10.1 A tájékoztatás folyamata

Mecsér polgármesterének észrevétele:

A 10. fejezet „A közvélemény tájékoztatása” rész a, b, pontjához a 198 oldalon található szakaszhoz .... Mivel térségünkben töltésépítésre kerül sor és érintettek vagyunk az ártérre kerülő szántóföldek vonatkozásában – arra szeretnénk felhívni a figyelmet, hogy nemcsak a talajterheléssel kellene foglalkozni, hanem az ártéri szántók ilyen irányú elértéktelenedésével is.

A töltésépítés előtt is megértünk több árvizet, és ezeket a jó minőségi földeket soha nem érte el az árvíz szintje. Így szükséges lenne a tulajdonosok valamilyen mértékű kártalanítása, mivel az ártéren belül még biztosítást sem lehet kötni. A termőföld értéke csökken és nem hiszem, hogy a gazdának kell ezt a közérdekből megvalósult program keretén belül elkárolni. Erre a kártalanításra valamilyen forrást kellene találni.

Több fejezetet érint

Fejér megye alelnöke (Balsay István) észrevételei:

A Duna részvízgyűjtő vízgyűjtő-gazdálkodási tervével kapcsolatban az alábbi észrevételeink szíves figyelembe vételét kérjük (melyeket a Közép-dunántúli Területi Vízgazdálkodási Tanács 2009. december 14-én, Székesfehérváron megtartott ülésén is ismertettünk):

- Törvényi szintű szabályozást tartunk szükségesnek (nem Kormányrendelet-szintűt), a Víz Keretirányelv hazai megvalósítása keretében elkészült vízgyűjtő-gazdálkodási tervek elfogadása, végrehajtása során.
- A térségek, megyék és települések terület- ill. településrendezési terveit összhangba kell hozni a VKI vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben foglalt célkitűzésekkel (annak érdekében, hogy a jövőben megelőzhetőek legyenek a felszíni és felszín alatti víztesteket veszélyeztető káros területhasználatok, túlzott beépítések stb.- mint pl. a Velencei-tó és a Duna-völgy térségében).
- Sürgető feladat a megfelelő minőségű ivóvízkészlet biztosítása, amit különösen a hátrányos helyzetű kistérségekben fontos szorgalmazni (pl. a pályázati önrész külön keretből történő biztosításával, melynek érdekében 2009. májusban szakmai fórumot rendeztünk),
- Különösen a karsztos ill. csúszásveszélyes területeken mielőbb szükséges megvalósítani a települések korszerű szennyvízelvezetését és –kezelését;
- Fontos a felszíni vízgyűjtő-rendszerek fejlesztése, a csapadékvíz hatékony tározása, a hazánkba érkező felszíni vízfolyások visszatartása (különösen a klímaváltozás káros hatásai miatt),
- A vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben foglalt célkitűzések mielőbbi megvalósítása érdekében fontos a kitűzött határidők lehetőség szerinti lerövidítése.

Győr, 2010. január 13.

Székely Imre
(a DVT tagja)